

Utlåtande 2012 RVIII (Dnr 328-2041/2011)

Nya konstytter i stadsmiljön

Motion (2011:62) av Åke Askensten (MP)

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande
Motion (2011:62) av Åke Askensten (MP) om ”Nya konstytter i stadsmiljön” anses besvarad med hänvisning till vad som anförs i utlåtandet.

Föredragande borgarrådet Madeleine Sjöstedt anför följande.

Ärendet

Åke Askensten (MP) har i en motion (2011:62) föreslagit att Stockholms stad borde införa nya konstytter i stadsmiljön.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, kulturnämnden, trafiknämnden, Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd och Östermalms stadsdelsnämnd.

Stadsledningskontoret konstaterar att staden redan idag genomför tillfälliga projekt i stadsmiljön och att fastighetsnämnden beslutat att tillsammans med kulturnämnden och trafik- och renhållningsnämnden utreda en möjlig skulpturpark och konstutställning i Järnverksparken vid Tegelbacken. Kontoret anser att det vore en fördel om dessa projekt får utvecklas och utvärderas innan staden lanserar en ny organisation med jurybedömda och tillfälliga utställningar.

Kulturnämnden anser att Stockholm konst redan har ett uppdrag att arbeta med tillfälliga konstprojekt i Stockholms stad. Nämnden anser inte att ett mer omfattande uppdrag kan läggas på Stockholm konst med tanke på de kostnader som tillfälliga och jurerade konstutställningar skulle medföra.

Fastighetsnämnden anser att fastighetskontoret i samarbete med kulturförvaltningen redan har ett uppdrag att se över möjligheterna för konstutställningar i stadsrummet, exempelvis i Järnvägsparken.

Trafik- och renhållningsnämnden framhåller att det är polisen som avgör om det krävs tillstånd för upplåtelse på offentlig plats. Nämnden lyfter även fram det arbete som redan utförs av fastighetsnämnden i att finna lämpliga ”döda” platser i stadsrummet för exempelvis konstutställningar.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd anser att lokala konstnärer samt barn och unga ska kunna ges möjlighet att visa sin konst i stadsdelen. Nämnden framför att det är trafikkontoret som ansvarar för upplåtelse av torgytor och parkmark men bidrar gärna med sin kunskap vid ett vidare arbete.

Östermalms stadsdelsnämnd ser positivt på konst i det offentliga rummet men ställer sig tveksam till förslaget med hänvisning till de resurser som skulle behöva tas i anspråk.

Mina synpunkter

Allmänhetens tillgång till kvalitativ samtidskonst i det offentliga rummet är en angelägen kulturpolitisk fråga för Stockholms stad. Genom Stockholm konsts kontinuerliga arbete med offentlig gestaltning genom den så kallade enprocentsregeln tillförs det offentliga rummet konstnärliga kvaliteter samtidigt som samtidskonsten blir en del av stockholmarnas vardag. Utöver enprocentsregeln arbetar Stockholm konst med tillfälliga utställningsytor i det offentliga rummet vid Odenplan och Slussen.

Sedan en tid tillbaka har ett arbete påbörjats i fastighetsnämnden och kulturnämnden med att använda övergivna ytor åt konstnärliga ändamål. En föreslagen yta för detta är i delar av Järnvägsparken. I Stockholms stads budget för 2013 aviseras också att staden under 2013 ska arbeta med så kallad idéburen stadsutveckling som bland annat innebär att övergivna ytor eller vakanta lokaler ska kunna användas åt bland annat konstnärlig verksamhet.

Möjligheten att göra det motionären föreslår finns alltså till viss del redan och kan antas bli än mer omfattande inom en snar framtid. Jag ställer mig dock tveksam till motionärens antagande om att de föreslagna konstytorna skulle minska benägenheten att placera ut konst utan tillstånd på allmän plats.

Bilagor

1. Reservationer m.m.
2. Motion (2011:62) av Åke Askensten (MP) om nya konstytor i stadsmiljön.

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarrådet Karin Wanngård (S) enligt följande.

Vi föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta

1. Bifalla motionen
2. Anföra följande:

I budgeten för 2013 anføres höga ambitioner vad gäller att involvera fler Stockholmare i stadens kulturliv. Askenstens motion handlar om just detta; genom att inrätta konstytor i stadsdelarna där även oetablerade konstnärer får möjlighet att ställa ut ökar vi konstutbudet samtidigt som fler stockholmare involveras.

Det finns många platser i staden som är lämpliga för detta ändamål, platser där det idag finns mycket folk men lite kultur.

Reservation anfördes av borgarrådet Daniel Helldén (MP) enligt följande.

Jag föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta

1. Bifall till motionen.
2. I dessutom anföra

I kulturnämndens verksamhetsplan för 2012 anføres höga ambitioner vad gäller att involvera fler Stockholmare i stadens kulturliv. Motionen handlar om just detta; genom att inrätta konstytor i stadsdelarna där även oetablerade konstnärer får möjlighet att ställa ut ökar vi konstutbudet samtidigt som fler stockholmare involveras. Det finns många platser i staden som är lämpliga för detta ändamål, platser där det idag finns mycket folk men lite kultur.

Motionen öppnar för trevligare och mer spännande stadsmiljöer, där medborgarna får chansen att uppleva konstverk som de annars inte skulle ha fått se. Samtidigt får ett stort antal konstnärer, kända såväl som okända, chansen att visa upp sina verk. Efter hand kan utställda föremål ersättas av nya. Konstverk skulle också kunna cirkulera mellan stadsdelarna. På detta sätt kan konstintresset stimuleras.

I svaret på motionen nämns att konstytor kan komma att tillskapas i Järnvägsparken, Odenplan och Slussen. Det är bra, men det är önskvärt att minst en ny konstyta anordnas i varje stadsdel. Detta kan ske i samarbete mellan trafiknämnden och respektive stadsdel.

Stockholms konstnärer bör uppmuntras att komma med förslag till konstverk. Att välja bland konstverk är ingen enkel uppgift och kulturnämnden skulle kunna utse en kvalificerad jury som väljer bland inkomna förslag.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande

Motion (2011:62) av Åke Askensten (MP) om ”Nya konstytor i stadsmiljön” anses besvarad med hänvisning till vad som anförs i utlåtandet.

Stockholm den

På kommunstyrelsens vägnar:
STEN NORDIN

Madeleine Sjöstedt

Ulrika Gunnarsson

ÄRENDET

Åke Askensten (MP) har föreslagit att Stockholms stad borde införa nya konstytor i stadsmiljön. Dessa ytor anser motionären ska vara kostnadsfria för de konstnärer som önskar ställa ut. Motionären framför att en lämplig tid för utställningsperioden skulle kunna vara två till tre veckor så att rotation förekommer. Vilka som ska ges möjlighet att ställa ut kan, enligt motionären, förslagsvis avgöras av en jury bestående av representanter från Stockholms stads kulturnämnd och konstnärsorganisationerna. Motionären önskar i motionen se att kulturnämnden inkommer med förslag på lämpliga konstytor, att kulturnämnden uppmanas att i samarbete med berörd stadsdelsnämnd informera om möjligheten att ställa ut på konstytorna, att kulturnämnden uppmanas utse en jury för urval av konstverk till konstytorna och att trafiknämnden uppmanas att besluta om inrättande av lämpliga konstytor.

BEREDNING

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, kulturnämnden, trafiknämnden, Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd och Östermalms stadsdelsnämnd.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 9 januari 2012 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret konstaterar att staden redan idag genomför tillfälliga projekt i stadsmiljön genom kulturnämndens försorg. Vidare har fastighetsnämnden vid sitt sammanträde den 22 november 2011 beslutat att uppdra åt fastighetskontoret att tillsammans med kulturnämnden och trafik- och renhållningsnämnden att utreda en möjlig skulpturpark och konstutställning i Järnverksparken vid Tegelbacken med etablerade och oetablerade konstnärer.

Stadsledningskontoret anser att det vore en fördel om dessa pågående projekt får utvecklas och utvärderas innan staden lanserar en ny organisation med jurybedömda och tillfälliga utställningar.

Stadsledningskontoret föreslår att motion (2011:62) om ”Nya konstytor i stadsmiljön” av Åke Askensten (MP) anses besvarad med hänvisning till vad som sagts i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Kulturnämnden

Kulturnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 13 december 2011 att godkänna förvaltningens remissvar.

Reservation anfördes av Ann Mari Engel (V), Anna-Greta Leijon m.fl. (S) och Mats Berglund (MP), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av Ann Mari Engel (V), *bilaga 1*.

Kulturförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 1 december 2011 har i huvudsak följande lydelse.

Kulturförvaltningen delar Åke Askenstens åsikt att stadens offentliga platsmark bör, liksom äppelträdet, ympas med alternativ till den kommersiella kulturens utbredning. Stockholm konst, den avdelning inom kulturförvaltningen i staden som handhar konstnärliga gestaltungsfrågor och vars handlingsutrymme huvudsak bestäms av den sk. 1% regeln, arbetar idag också aktivt (med i budgeten riktade projektmedel) att initiera tillfälliga konstprojekt på t ex Odenplan och Slussen. Stockholm konst avser också att under 2012 ytterligare förstärka sitt engagemang för just tillfälliga konstnedslag runt om i staden.

Askenstens förslag med jurybedömda och tillfälliga utställningar på ny platsmark är förvisso sympatisk, men likafullt behövs personal för montering, underhåll och logistik – kostnader som i dagsläget synes svåra att hantera inom nuvarande budgetram som i stort är knuten till just 1% regeln. Därtill kan noteras att en jurybedömd utställningsmöjlighet redan finns i Stockholm t ex Liljevalchs Vårsalong (till 2012 års salong har över 2 000 sökt).

Kulturförvaltningens förslag är att Stockholm konst, med de extramedel som är avsatta i budgeten, fortsätter på inslagen väg dvs. att genom tillfälliga projekt i staden arbeta med etablerade och oetablerade konstnärer och konstnärskombinationer. Kulturförvaltningen stödjer alltså Askenstens vision om mer tillfällig konst i staden, men ställer sig likfullt tveksam till remissens förslag med jurybedömda och tillfälliga utställningar.

Fastighetsnämnden

Fastighetsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 12 december 2011 att godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande som sitt svar på remissen.

Särskilt uttalande gjordes av Jakop Dalunde (MP), Bengt Sandberg m.fl. (S)

och Mattias Ericson (V), *bilaga 1*.

Fastighetskontorets tjänsteutlåtande daterat den 28 november 2011 har i huvudsak följande lydelse.

Kontoret stödjer motionens ambition att staden skall ha en generös inställning till konstutställningar på offentlig plats enligt det regelverk som idag gäller enligt ordningslagen.

Kontoret har redan idag ett uppdrag i enlighet med framtaget tjänsteutlåtande ”Utredning av möjligheter till fler gatumarknader i Stockholms stad” som behandlades i fastighetsnämnden den 22 november 2011.

Fastighetskontoret fick i detta ärende bl.a. i uppdrag att tillsammans med kulturförvaltningen och trafikkontoret utreda möjligheten till skulpturpark och konstutställning i Järnvägsparken. Anmälningsskyldighet och regelverk för de fria ytornas nyttjande föreslås ligga på trafikkontoret som idag administrerar eventytor i staden.

Trafik- och renhållningsnämnden

Trafik- och renhållningsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 15 december 2011 att godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation anfördes av Emilia Hagberg m.fl. (MP), *bilaga 1*.

Trafikkontorets tjänsteutlåtande daterat den 24 november 2011 har i huvudsak följande lydelse.

Kontoret stödjer motionens ambition att staden ska ha en generös inställning till konstutställningar, men vill framhålla att det, i enlighet med ordningslagen, är polisen som avgör om det krävs tillstånd och som slutligen ger tillstånd för upplåtelse på offentlig plats.

Upplåtelse enligt ordningslagen

Att nyttja offentlig plats, dvs gatan, trottoaren, torget och parken, till något annat än vad den primärt är menad för är tillståndspliktigt enligt ordningslagen (1993:1617), 3 kap 1 §. Polisen är tillståndsmyndighet och bedömer en inkommen ansökan med hänsyn till trafiksäkerhet samt allmän ordning och säkerhet. Kommunen, som förvaltare av den offentliga platsen, är remissinstans med vetorätt. Om kommunen avstyrker en ansökan ska polisen inte utfärda tillstånd.

I Stockholm är det trafikkontoret, i förekommande fall efter samråd med berörd stadsdelsförvaltning, som avger kommunens yttrande.

Kommunen har rätt att ställa villkor i samband med att man tillstyrker en ansökan, i enlighet med 3 kap 15§. Dessa villkor ska gälla de intressen som kommunen har att bevaka i fråga om skötsel av den offentliga platsen, markanvändning, stadsbild, miljö och trafik. Avgift tas ut i enlighet med kommunfullmäktige fastställd taxa.

Fastighetskontorets uppdrag om gatumarknadsplatser

Fastighetskontoret har ett uppdrag att utreda möjligheten till fler gatumarknader i Stockholm, att hitta lämpliga ”döda” platser att komma till användning. I samråd med trafikkontoret har föreslagits 6 st möjliga platser. En av platserna är Järnvägsparken som ligger mellan Centralplan och Tegelbacken. Parken föreslår man utredas vidare i samråd med kulturförvaltningen och trafikkontoret med en inriktning som en skulptur- och konstpark.

Kontoret anser i enlighet med ovanstående att Järnvägsparken till att börja med utreds vidare som ett första förslag till en lämplig plats för konstutställningar.

Trafikkontorets förslag

Kontoret föreslår att trafik- och renhållningsnämnden godkänner tjänsteutlåtandet som svar på remissen och att Järnvägsparken därmed utreds vidare som ett första förslag till en lämplig plats för konstutställningar.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 15 december 2011 att godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande som sitt yttrande till kommunstyrelsen samt att tillstyrka motionen om konstytor i stadsmiljön.

Reservation anfördes av Åsa Öckerman och Sarah Johansson (båda MP), *bilaga 1*.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 25 november 2011 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen anser att förekomst av offentlig konst är mycket bra och att det i hög utsträckning tillför stadsmiljöbildens kvalitet. Förvaltningen ser gärna att lokala aktörer, konstnärer eller föreningar, ges möjlighet att visa konst i sitt närområde. Detta har bland annat genomförts i Rågsved centrum, där barn tillsammans med personal från förvaltningen målat tavlor som finns utställda i tunneln under Rågsvedsvägen. Att ha lokal konst i ett område kan bidra till ökad stolthet över bostadsområdet samt bidra till en attraktiv miljö.

Förvaltningen ser gärna att konst i offentliga miljöer kan vara producerade av ungdomar och unga vuxna. På så sätt kan detta införlivas i fritids- och skolverksamheten som en aktivitet, och då också ha ett pedagogiskt syfte för att öka medvetenheten hos unga om betydelsen av att värna och ta hand om, samt känna stolthet över, sitt närområde.

Eftersom det är trafikkontoret som ansvarar för upplåtelse, såväl på parkmark som på torgytor, så anser förvaltningen att det i första hand är trafikkontoret som ska bedöma om detta är lämpligt samt vilka ytor som är lämpliga för offentlig konst. Förvaltningen bidrar emellertid gärna med lokal kunskap och kontakter med föreningar och förvaltningens ungdomsverksamheter.

Östermalms stadsdelsnämnd

Östermalms stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 15 december 2011 att godkänna och överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation anfördes av Stefan Nilsson m fl (MP), *bilaga 1*.

Östermalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 6 december 2011 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsdelsförvaltningen ser generellt positivt på konst i det offentliga rummet. Det bidrar till att uppfylla målet om en levande och intressant stadsmiljö.

Stockholm Konst är den avdelning inom kulturförvaltningen som handlägger konstnärliga gestaltungsfrågor i staden. Enligt dem är motionens förslag om jurybedömda, tillfälliga utställningar alltför resurskrävande för att kunna inrymmas inom deras nuvarande budgetram, även om de anser att förslaget i sig är sympatiskt.

Stockholm konst avser att förstärka sitt engagemang för tillfällig konst i staden under 2012. Möjligheten för konstnärer att delta i en jurybedömd utställning finns också redan i Stockholm i och med Liljevalchs Vårsalong (till 2012 års salong har över 2 000 sökt).

Stadsdelsförvaltningen anser att förslaget till konst på nya platser i staden är positivt, men ställer sig tveksam till förslaget om tillfälliga jurybedömda utställningar eftersom de bedöms kräva stora resurser.

RESERVATIONER M.M.

Kulturnämnden

Reservation anfördes av Ann Mari Engel (V), Anna-Greta Leijon m.fl. (S) och Mats Berglund (MP) enligt följande.

- att tillstyrka motionen,
- att därutöver anföra följande:

I kulturnämndens verksamhetsplan för 2012 anføres höga ambitioner vad gäller att involvera fler Stockholmare i stadens kulturliv. Askenstens motion handlar om just detta; genom att inrätta konstytter i stadsdelarna där även oetablerade konstnärer får möjlighet att ställa ut ökar vi konstutbudet samtidigt som fler stockholmare involveras. Det finns många platser i staden som är lämpliga för detta ändamål, platser där det idag finns mycket folk men lite kultur.

Särskilt uttalande gjordes av Ann Mari Engel (V) enligt följande.

Vi håller med motionären och förvaltningen om att det behövs mer konst och mindre kommers i staden. Vi vill i detta sammanhang framhålla att Stockholm konst, som ansvarig för utsmyckningen i det offentliga rummet, bör konsulteras även inför tillfälliga utsmyckningar som årets julbelysning. Stockholm kunde då slippa såväl de smaklösa renar som förstör Öhrströms skulptur på Sergels Torg som det amerikanska filmbolagets reklamjippo på Stureplan.

Fastighetsnämnden

Särskilt uttalande gjordes av Jakop Dalunde (MP), Bengt Sandberg m.fl. (S) och Mattias Ericson (V) enligt följande.

Vi stödjer motionen, då det är viktigt att staden har en generös inställning till konstutställningar på offentlig plats. Kultur ska finnas tillgängligt för alla och vara ett naturligt inslag i stadsmiljön i hela Stockholm.

Trafik- och renhållningsnämnden

Reservation anfördes av Emilia Hagberg m.fl. (MP) enligt följande.

- att motionen tillstyrks
- att justera ärendet omedelbart
- att därutöver anföras följande

Det är positivt att Järnvägsparken utreds som ett första förslag till en lämplig plats för konstupställningar. Det vore dock önskvärt att i samråd med Stadsdelsnämnderna finna lämpliga platser lokalt, vilka kan fungera som konstytter som blir en del av vardagen för de närboende i området.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Åsa Öckerman och Sarah Johansson (båda MP) enligt följande.

- 1.att stadsdelsnämnden bifaller motionen
- 2.att därutöver anföras:

Miljöpartiet ställer sig positivt till förvaltningens utlåtande angående konstytter i stadsmiljön.

Förvaltningen skriver att konst i offentliga miljöer kan införlivas i fritids- och skolverksamhet, som en aktivitet och då har ett pedagogiskt syfte. Förvaltningens synpunkter angående produktionen av offentlig konst som införlivas i fritids- och skolverksamhet måste då utgå ifrån barnperspektivet.

Miljöpartiet tycker att det är positivt förvaltningen anser att lokalkonst kan bidra till en trevligare miljö och utöka kontakter med föreningar i stadsdelen.

Östermalms stadsdelsförvaltning

Reservation anfördes av Stefan Nilsson m fl (MP) enligt följande.

- att nämnden ska tillstyrka motionen.

KOMMUNFULLMÄKTIGE

Motioner

2011:62

2011:62

Motion av Åke Askensten (MP) om nya konstytor i stadsmiljön

Dnr 328-2041/2011

Många begåvade konstnärer i Stockholm har svårt att nå ut till en större allmänhet. Stockholm stad kan underlätta för konstnärerna – till glädje för stockholmarna och besökare i huvudstaden.

Det finns mycket gott om platser i ”det offentliga rummet”. Men dessa ytor används främst för kommersiella ändamål.

Stockholms stad bör i stadsmiljön skapa nya utställningsplatser för konstnärer. Detta kan göras genom att upplåta ytor för utställning av konstverk.

Att ställa ut i på dessa konstytor ska vara kostnadsfritt. Vilka som får ställa ut bör avgöras av en jury bestående av exempelvis personer från konstnärsorganisationerna och kulturnämnden.

Ett exempel på spännande gatukonst var de hyenor som ställdes ut sommaren 2011 i närheten av Humlegården. Hyenornas existens invid parken blev dock inte långvarig. De förflyttades raskt till något av Stockholms stads förråd. Hyenorna var ju illegala, dvs. de hade inte tillstånd att befinna sig där.

”Hyenor” och andra konstverk bör ges en chans att bli legala genom inrättandet av konstutrymmen. Utställningstiden kan vara 2-3 veckor så att det blir omväxling och många konstnärer får chansen.

Man bör inbjuda stadsdelsnämnderna att komma med förslag till platser för konstytor. På så sätt kan detta projekt successivt utvecklas till glädje för många.

FÖRSLAG

Mot bakgrund av ovanstående föreslås att kommunfullmäktige beslutar att

1. uppmana kulturnämnden att be stadsdelsnämnderna att komma med förslag på lämpliga konstytor
2. uppmana kulturnämnden att i samarbete med aktuell stadsdelsnämnd informera om möjligheterna att ställa ut på konstytorna
3. uppmana kulturnämnden att utse en jury som väljer bland inkomna konstförslag
4. uppmana trafiknämnden att besluta om inrättande av lämpliga konstytor.

Stockholm den 17 oktober 2011

Åke Askensten